Křest Kornélia a jeho přátel

Původ materiálu
Ludmila Míchalová Mikšíková
Pořadí v lekci
53

Téma

Nabídka křtu pro každého. Boží působení nemá hranice.

Cíle

- *Pro mladší děti*: Bůh nedělá mezi lidmi rozdíly, jeho nabídka křtu platí pro každého. Seznámení se s příběhem Kornélia a Petrovým viděním.
- *Pro starší děti*: Děti by si měly uvědomit, že Boží nabídka a působení nezná hranice, proto bychom je vůči ostatním neměli klást ani my. Děti objeví, že Bůh se nikoho neštítí a pokud dokážou překročit své zažité hranice a předsudky, mohou tak dát šanci něčemu novému ve svých životech, stejně jako to udělal Petr. Přiblížíme příběh Kornélia a Petra. Můžeme děti navést na souvislost přítomnosti Ducha svatého u křtu (U Ježíšova křtu i před křtem Kornélia a jeho přátel).

Pro učitele

Poznámky k příběhu

- *Kornélius*: byl římským důstojníkem, jako voják měl vážené postavení. Dozvídáme se o něm, že byl zbožný a věřil v jediného Boha a podporoval židovský lid. Patřil do tzv. skupiny bohabojných, je to označení pro určitou vrstvu lidí sympatizujících s židovstvím. Takto byl nazýván pohan, který žil v úzkém styku se synagogou, ale předpisům židovského zákona se podřizoval jen částečně (např. Sk 10,2; 10,22; 13,16), na rozdíl od proselytů, kteří se jim podrobili cele. Na jiných místech se o bohabojném mluví jako o tom, kdo „uvěřil v jediného Boha“ nebo „Ctí jediného Boha“. Bůh se k němu přiznává a posílá za ním anděla, který mu zvěstoval, že má poslat pro Šimona, zvaného Petra, a sice do města Joppe, kde bydlí u Šimona koželuha u moře. Tehdy to jako přesná adresa stačilo. Kornélius o pravosti poselství nijak nepochybuje, věří mu a přichystá se na něj. Je si vědom, že Petr mu má sdělit něco důležitého od Boha, proto svolává i rodinu a přátele, chce se o ono dobré poselství podělit i s ostatními. Kornélius tak zariskuje, protože

vlastně neví, koho a co má očekávat. Jeho risk se vyplatí, obohatí nejen sebe a své přátele, ale ukazuje tak cestu evangelia a nabídku křtu pro všechny pohany.

- *Petr*: Tou dobou přebývá ve městě Joppe, asi dva dny cesty od Cesareje, kde bydlel Kornélius. Petr patří ke konzervativní straně v prvotní církvi, která je stále ještě hodně propojena se synagogou. Dozvídáme se, že Petr stále dodržoval mnohé starozákonní předpisy, např. dodržuje určené hodiny pro modlitbu, předpisy pro jídlo a očišťující předpisy (srov. Lv 11,3nn; Dt 14,3). Z celého příběhu vychází i Petr obohacen, přichází na to, jak Bůh jedná mezi lidmi, odstraňuje pomyslné bariéry mezi křesťany a ostatními lidmi z pohanského prostředí. Učí se, že každý člověk je v Božích očích důležitý.
- *Petrovo vidění*: Toto vidění se třikrát opakuje, svědčí to o jeho důležitosti a naléhavosti. Stalo se těsně předtím, než došli poslové od Kornélia. Je to jakýsi průlom z nebes, má Petrovi odhalit a ukázat něco, na co by jinak sám nepřišel. Díky tomuto vidění, Petr posly přijímá a přijímá i pozvání do Kornéliova domu, i když pořádně netuší, o co jde. Bez tohoto vidění by nejspíš pozvání nepřijal, pro žida se neslušelo, aby jednal s pohany, natož tak, aby vešel do domu pohana. Celé vidění se nám může zdát jako humorný, ale jasně poučný vzkaz od Boha. Petr, který se právě modlí na střeše domu, v té době a té krajině byly obytné i rovné střechy, a hladový čeká, než bude připraveno jídlo, má vidění. Petrovi je nabízeno jídlo v podobě zvířat, která ale pokládal za nečistá, takže i když byl hladový, nemohl se najíst. Bůh však na něj volá: „Vstaň, Petře, zabíjej a jez!“ Petr toto vidění hned nechápal, ale následné události mu jej objasnily, právě při setkání s Kornéliem a jeho přáteli mu dochází, že Kristovo evangelium je důležitější než všechny kultické předpisy a ustanovení, a že by neměl bránit evangeliu v cestě i mezi pohany.
- *Misie mezi pohany*: Tento příběh ukazuje úskalí, se kterými se musela potýkat první církev, pro mnohé bylo těžké přijmout, že Kristovo evangelium platí i pro pohany. Byl to problém, který se řešil především v církvi v Jeruzalémě, sám Petr se pod nátlakem okolí přiklonil k názoru, že pro přijetí do církve není nutný jen křest, ale i obřízka.
- *Duch svatý*: Může nás zarazit opačná posloupnost, než jakou bychom možná čekali, a sice, že na shromážděné v Kornéliově domě nejdříve sestoupil Duch svatý, a až poté byli pokřtěni. Duch svatý v tomto případě má právě dosvědčovat legitimitu toho, co následně probíhá, Duch svatý uschopňuje k přijetí křtu a utvrzuje Petra ve správnosti jeho jednání. Dochází k jakýmsi druhým letnicím, ale tentokráte mezi pohany, i u nich se Duch svatý projevuje mluvením jazyky a velebením Boha. Duch svatý byl přítomen také při křtu Ježíšově, zjevil se v podobě holubice. Duch svatý je také dán do spojitosti s Kristovým pověřením a konáním Sk 10,38.

K tématu období

Kornéliův příběh nám ukazuje cestu evangelia až k nám. V tomto období si uvědomujeme, jaké byly cesty, které vedly ke vzniku církve. Lidé v prvotní církvi museli překonávat mnohé obtíže, předsudky i sami sebe, aby mohli dát místo evangeliu a jeho působení.

Úskalí

Kornéliův příběh je dlouhý a komplikovanější, pro předškolní děti je zapotřebí vybrat jen jedno téma a s tím pracovat. Například to, že Bůh se nikoho neštítí a nedělá mezi lidmi rozdíly.

Odkazy

V Kornéliově domě (Bible TV). Dostupné z http://goo.gl/w0GnZM.

Kejřová, Eva (upravil Tomáš Trusina): *Petr naveden ke křtu pohana.* http://goo.gl/orc4L2.

Pechar, Jaroslav: *Zabíjej a jez!* In Bratrstvo 4/2011. Dostupné z http://goo.gl/kwpcBM.

Šorm, Zdeněk: *Petr naveden ke křtu pohana.* http://goo.gl/B3ifdC. *(pracovní list)*

Šorm, Zdeněk: *Petr a Kornelius.* http://goo.gl/7jzx2h. *(pracovní list)*

Pro děti

Pro předškolní děti

Jednoduše příběh převyprávět, pro názornost použijme postavičky, vojáka Kornélia a apoštola Petra, můžeme si je buď sami nakreslit či vyrobit nebo použít papírové postavy od Z. Šorma (dají se použít dvě různé mužské postavy).

Můžeme si s dětmi zahrát na Petrovo vidění, vezmeme velikou bílou plachtu a k tomu použijme plyšáky různých zvířat. Děti by si měly vybrat ta zvířata, kterých se štítí nebo bojí, a říct ostatním, proč si právě toto zvíře vybraly. Společně plachtu chytíme a postupně na ni plyšáky naházíme, nakonec plachtu rozprostřeme na zem a všichni se na ni posadíme, na znamení, že Bůh přijímá všechny bez rozdílu, že se nikoho neštítí a nikoho nepokládá za nečistého. Společně si pak sedneme do kolečka stále na plachtě, uprostřed máme plyšáky, chytneme se za ruce a zazpíváme např. píseň *Přijď již* (BTS 34); nebo se společně můžeme pomodlit. Také po této činnosti se dětem snažíme vysvětlit, že stejně jako Petr porušil předpis a překročil své zažité hranice, a tak dal šanci něčemu novému a netradičnímu, i my se máme snažit nedělat mezi lidmi rozdíly a nebát se jít i po netradiční cestě, i my tak dáváme prostor novým věcem a vztahům s ostatními.

Společně s dětmi můžeme vyrobit plakát o Petrově vidění, veliký bílý papír bude představovat plachtu, kterou viděl Petr ve vidění a každé dítě na něj pak nalepí svůj obrázek. Zpracujme buď to, co Petr ve vidění mohl vidět, nečistá zvířata pro židy (Dt 14,3nn) např. prase, velbloud, zajíc, zvířata žijící ve vodě, ale nemající šupiny např. chobotnice, krab a z ptáků třeba orel, havran, pštros, sova, čáp, netopýr. Nebo se zeptat dětí, čeho se štítí, co nemají rády, kterých zvířat se bojí, děti pak namalují své nápady. Až s dětmi nalepíme na plakát jejich výkresy, nalepme nad ně obrázek holubice, jako znamení toho, že Bůh se ničeho a nikoho neštítí, že všechny přijímá, holubice je znamením Ducha svatého. Dětem vysvětlíme, že Bůh se nikoho neštítí, a proto bychom se neměli nikoho štítit ani my, ale měli bychom se snažit překonávat naše předsudky a přistupovat k ostatním otevřeně, dáme tak prostor něčemu novému. Také Petr musel překonat svou tradici a předpis, aby nepokládal pohany za nečisté, aby nebránil šíření evangelia. Můžete se pokusit s dětmi navázat rozhovor o tom, jestli překonaly něco, čeho se bály. Nebo se například baví s někým, kým ostatní pohrdali a posmívali se mu. Doveďte je k rozhovoru na řešení, proč je dobré takovéto hranice překonávat.

Lze také použít pracovní list *Petr naveden ke křtu pohana* od Z. Šorma, děti najdou cestu od Petra ke Kornéliovi mezi prasaty. Vysvětlíme, co prasata pro Petra znamenala, něco co musel překonat, aby mohl vejít ke Kornéliovi. Zeptáme se dětí, jestli taky mají zábrany a věci, které jim vadí v přístupu k ostatním lidem, a jestli jsou schopni je překonat.

Pomůcky:

- Pracovní list *Petr naveden ke křtu pohana* od Z. Šorma (viz *Odkazy*).
- Pro výrobu plakátu Petrova vidění: veliký bílý papír např. balící, menší papíry pro každé dítě, pastelky, tužky, voskovky, fixy, podle toho s čím rádi pracujete, symbol holubice, můžete předem nakreslit a vystřihnout a pak nechat dětem vymalovat.
- Pro hru s plachtou Petrova vidění: velká bílá plachta, plyšová zvířátka čím více a různější, tím lépe.

Pro mladší děti

Pro motivaci k tématu zahrajme hru na štafetu, vysvětlíme, že štafeta je nějaká dobrá zpráva, ze které máme radost a kterou bychom chtěli předat i ostatním. Cílem hry je uvědomit si, že dobrá zpráva (evangelium) je tu pro všechny bez rozdílu a jsme to my, kdo ji předává dále. Děti si stoupnou v odstupech od sebe, a každé dítě může vymyslet, čím je, čím pestřejší nápady, tím lépe. Prvnímu pak dáme štafetu, můžeme použít například zabalenou Bibli v šátku, děti si štafetu předávají mezi sebou. Na konci rozbalíme šátek a ukážeme, co si děti předávaly. Dále můžeme navázat rozhovorem o tom, jaké jsou dobré zprávy, které chceme předat i ostatním a komu je předáváme.

O předávání dobré zprávy, o šíření evangelia, vypráví i tento příběh. Tak poslouchejte, jak k tomu došlo, a co bylo zapotřebí, aby tomu předcházelo.

Ve městě Cesarea žil římský důstojník Kornelius. V tehdejší době to byl poměrně bohatý a společensky vysoko postavený muž. Ačkoli se nenarodil jako žid, věřil v Hospodina. Sice nedodržoval všechny židovské zvyky, ale pravidelně se modlil, podporoval chudé a snažil se žít tak, aby se to Bohu líbilo. A vedl k tomu celou svou rodinu i služebnictvo.

Jednoho dne se jako obyčejně odpoledne modlil, když tu se mu ukázal anděl — Boží posel. Řekl mu: „Bůh přijal tvé modlitby a dobré skutky a pamatuje na tebe.“ Pán Bůh pamatuje na všechny a vyslechl i modlitby Kornélia. Proto k němu posílá svého anděla se vzkazem: Ať Kornelius pošle do městečka Joppe pro apoštola Petra, který tam bydlí u Šimona koželuha v jeho domě u moře. Jako adresa to tehdy stačilo.

Někdo by možná pochyboval, ale Kornelius vzal tu zprávu vážně. Hned jak anděl odešel, zavolal si dva věrné služebníky a jednoho vojáka ze své stráže, který také věřil v Boha, všechno jim vypravoval a poslal je do Joppe pro Petra. Cesta do tohoto města — samozřejmě pěšky — trvala necelé dva dny.

Apoštol Petr byl v té době opravdu na návštěvě v Joppe a v poledne — zrovna v tu dobu, když se Korneliovi služebníci blížili k městu — se modlil na střeše domu. Tehdy stavěli domy s rovnou střechou a bylo běžné tam odpočívat nebo tam odejít, když člověk chtěl mít klid a nechtěl být rušen — jako například při modlitbě.

Petr se modlil a pak dostal hlad. A zatímco čekal, až bude uvařený oběd, měl zvláštní vidění. To si snad můžeme představit jako živý sen: Na zem se snášela velikánská plachta a na ní byla všelijaká zvířata, ptáci i plazi. A ozval se hlas, který mu řekl, aby si z těch zvířat udělal jídlo. Ale Petr se bránil — vždyť v té plachtě byla zvířata, která měli židé zakázáno jíst! A Petr tento příkaz nikdy neporušil! Ale hlas mu odpověděl: „Co Bůh očistil, to nepovažuj za nečisté.“ A to všechno se třikrát opakovalo.

Petr usilovně přemýšlel, co tohle vidění znamená, když zrovna v tu chvíli Korneliovi poslové konečně našli dům Šimona koželuha a ptali se, zda tam bydlí Šimon, kterému říkají Petr. V tu chvíli Petr pochopil. To si ho sám Pán Bůh tím trojím snem připravil na tohle setkání. Nebýt toho, nejspíš by se Korneliovým poslům slušně omluvil, že jeho víra mu nedovoluje jít s nimi, a poslal by je pryč. Místo toho je pozval dál, nechal je přenocovat a ráno se v doprovodu několika křesťanů z Joppe vydali na cestu.

Když druhý den přicházeli do Cesaree, Kornelius už je očekával. Sezval příbuzné a nejbližší přátele a všichni dychtivě čekali, jaké zprávy jim Petr přinese.

Když Petr přišel ke dveřím, Kornelius mu vyšel naproti, poklekl před ním a poklonil se mu. Jen si představte, římský důstojník se vkleče klaní prostému židovskému rybáři! Většina římských občanů si totiž židů nevážila, ale Kornelius byl jiný a navíc v Petrově osobě vítal Božího posla. Petr však tuto poctu odmítl a řekl mu: „Vstaň, vždyť já jsem taky jen člověk.“ Když vešli do domu, zjistil Petr, že tam na něj čeká mnoho lidí. Oslovil je: „ Dobře víte, že židé nesmějí pohany navštěvovat, ale mně Bůh ukázal, abych si o žádném člověku nemyslel, že styk s ním znečišťuje. Proto jsem k vám bez váhání přišel. Ale teď už mi povězte, proč jste pro mne poslali?“ Kornelius mu začal vyprávět o svém setkání s Božím andělem. Pak Petra požádal, aby jim řekl vše, co mu Pán Bůh uložil. Petr byl opět překvapen: „Teď už opravdu vidím, že Bůh nikomu nestraní, ale v každém národě je mu milý ten, kdo v něho věří a je spravedlivý.“
A začal shromážděným vyprávět o Pánu Ježíši. O tom, jak učil, uzdravoval i o tom, jak ho pak ukřižovali. Mluvil i o tom, jak Ježíš vstal z mrtvých a jak svým učedníkům uložil, aby o něm kázali, že on je ten očekávaný a Bohem seslaný zachránce a že budou odpuštěny hříchy těm, kdo v něho uvěří.

Ještě nedomluvil, když tu na Kornelia a jeho rodinu a přátele sestoupil Duch svatý. Petr i jeho průvodci byli velmi překvapeni, že Duch svatý sestoupil i na pohany. V tu chvíli Petr poznal, že už nic nebrání tomu, aby tito pohané byli pokřtěni.

Ještě několik dní zůstal Petr na návštěvě u Kornelia a jistě jim vyprávěl o dalších Ježíšových činech a učení.

Tím ale Petrovy povinnosti neskončily. Když se vrátil do Jeruzaléma, musel před ostatními apoštoly a členy křesťanského sboru obhájit, jak to, že pokřtil pohany.

Zpočátku mu to měli za zlé. Židé se přece od pohanů oddělovali. Pokud nějaký pohan uvěřil v Boha, musel přijmout všechny židovské zvyklosti včetně obřízky. Anebo musel dodržovat aspoň některé zvyky a byl takovým židem „napůl“. Křesťané židovského původu byli přesvědčeni, že kdo chce být křesťanem, musí se nejprve stát židem se vším všudy. Proto se na Petra zlobili.

Petr jim ale začal podrobně vyprávět o svém vidění, i o tom, jak anděl navštívil Kornelia, a nakonec i o tom, jak při jeho kázání na pohanské posluchače sestoupil Duch svatý. Proč by měl odpírat křest vodou lidem, které si už Pán Bůh viditelně vyvolil? Apoštolové Petrovi nakonec dali za pravdu a chválili Boha, že i pro pohany připravil věčný život.

A díky tomu se mohli stát křesťany i naši předkové a nakonec i my.

Další aktivity

Můžeme opět společně vyrobit plakát Petrova vidění, stejně jako u předškolních dětí (postup viz výše). Tentokráte, ale více s dětmi probereme a prodiskutujeme téma, čeho či koho se děti štítí a proč? A proč se vyplatí překračovat své hranice a nedělat si vůči ostatním předsudky a zda to zažily? Holubici můžeme tentokráte nakreslit buď společně, nebo tím pověřit některé dítě.

Petrovo vidění se dá zpracovat i jako koláž s tématem Čeho a koho se v životě štítím? Podle počtu dětí pracujte společně nebo ve skupinách po třech, i tak doporučuji koláže nalepit potom na jeden společný veliký papír, vznikne tak jeden společný plakát. Děti můžou koláž doplnit i textem nebo novinovými titulky. Opět použijme symbol holubice, tu přilepte tentokráte doprostřed a okolo ní nalepte ostatní koláže, od holubice k jednotlivým kolážím můžete udělat tlustou čáru vedoucí směrem dále až k okraji plakátu, jako symbol toho, že evangelium přichází i přes naše hranice a předsudky. Děti nejspíš budou vymýšlet věci, kterých se štítí, ty které se nám nebudou hodit nebo budou zbytečně zavádějící, ty pak klidně odložte a více netématizujte. Opět je důležité na závěr zdůraznit, že čeho se štítíme my, se Bůh ani neštítí ani nebojí, ale všechny přijímá bez rozdílu. A stejně jako Petr, povzbudit děti, aby se nebály překračovat své předsudky vůči ostatním a dávali tak šanci každému. Řekněme dětem, že tím, že toho byl Petr schopen, se začalo šířit evangelium dál i mezi pohany a vlastně si našlo svou cestu až k nám.

Pomůcky

- Na hru na štafetu: šátek a menší Bible.
- Na výrobu společného plakátu: veliký bílý papír např. balící, papír na kreslení pro každé dítě, tužky, pastelky nebo i barvy, fixy, holubici z papíru.
- Pro koláž: Veliký bílý papír, tvrdé papíry jeden pro každou skupinu, různé obrázky, barevné časopisy a noviny, nůžky, lepící tuby, tužky a pastelky nebo fixy, papírová holubice.

Pro starší děti

Jako motivaci a uvedení do tématu se dětí zeptáme: Čeho či koho se štítí a proč? Jestli je něco, co jim brání se s ostatními normálně bavit? Jak moc se nechají ovlivnit ostatními, nebo si raději o všem udělají vlastní úsudek?

Příběh převyprávíme, můžeme také přečíst článek z Bratrstva (viz *Odkazy*).

Opět můžete vyrobit koláž Petrova vidění, ta by dobře navazovala na úvodní otázky, postup viz výše.

Po vyprávění se můžeme více věnovat postavám Petra a Kornélia, je to práce ve dvou skupinách, jedna skupina představí postavu Kornélia a druhá Petra. Každá skupina zodpoví tyto otázky: Kdo to je a co dělá? Jeho dobré vlastnosti? Co na postavě obdivujete? Co se vám na postavě nelíbí? Co si z tohoto příběhu postava odnesla? Vymyslet můžete i další otázky. Nechte skupiny pracovat samostatně, každá skupina si dělá poznámky ke své postavě. Postavu si buď sami nakreslí, nebo si postavy vyberou a vystřihnou např. z časopisu nebo novin. Poté každá skupina představí svoji postavu a na závěr můžete diskutovat o zajímavých či sporných tématech vyplývajících z kontextu.

Pomůcky

- Na koláž: viz výše.
- Na práci s postavami: dva velké papíry A3, psací potřeby, postavu Kornélia a Petra, můžete použít nějakou postavu od Z. Šorma nebo sami vyrobit nebo vystřihnout nějaké postavy z novin a podlepit tvrdým papírem.

Přesah

Obraz vitráže holubice od M. Chagalla — téma Ducha svatého a jeho role v příběhu.

Liturgie

Písně

Svítá: 119 — *Jedno jsme v Duchu svatém*

Evangelický zpěvník: 675 — *Přijď již*; 671 — *Dej, mi Pane bdělé srdce*

Haleluja Amen: 135 — *Nové přikázání* (BTS 88); 14 — *Někdo mě vede za ruku* (BTS 22)

Biblický text k zapamatování

Nyní skutečně vidím, že Bůh nikomu nestraní, ale v každém národě je mu milý ten, kdo v něho věří a činí, co je spravedlivé. On je Pánem všech. (Sk 10,34–36)

Modlitba

Pane Ježíši, dáváš nám poznat, že s tebou se nikoho a ničeho nemusíme bát. Děkujeme ti za to, že ty přijímáš každého, kéž bychom to dokázali i my. Duchu svatý, buď prosím s námi, ať je nám spolu dobře. Přijď prosím i tam, kam se sami bojíme vejít. Amen.

Cílová skupina

Školní

Předškolní

Katechetické cykly

Církevní rok

Biblický odkaz (kat)

Skutky 10

Matouš 3,13–17